

Pretiuulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie seu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 63.

— Sibiu, Mercuri 5/17 Augustu. —

1881.

Dacoromanismulu.

Ce le-a casiunatu ce nu, ei voru fi sciindu; destulu atata, ca dupa grindin'a de injuraturi, din care deteramu si noi lectoriloru nostrii se guste câte ceva in primii nostrii din Nrii 61 62, acum diarielu magiare, anume cele trei din Clusiu incepura se propage ide'a dacoromanismului cu atata zel, in catu ni se scrie dela Brasiovu, din vecinatatea imediata a Secuimei, ca acesta este acum tem'a de tote dilele in conversatiunile carturariloru, mai multu si decatu intre anii 1863—4 pre candu la Clusiu si intre Secui se inventase o epigrama satirica in limb'a magiara, in care isi bateau jocu de Uniune si de ideile dacoromanismului.)*

Diferenti'a intre presentu si intre acelu trecut de 16 ani este numai, ca astadata o parte a pressei magiare mai pretinde, cu in pertinenti'a sa cunoscutu, ca romanii se nu mai cutedie a pronuntia cuventulu imperatu-császár, Kaiser, ci numai cuventulu rege, király, kraiu (dela slav. kral), König, ca-ci a dice imperatu, insemna dupa ei tradare de patria in acelu intielesu, ca vrei se vindi tier'a sau la imperatulu Austriei (carele o are), sau la imperatulu Russiloru, sau romanii din Transilvani'a au conspiratu ca se proclamare ei, pe regelu Romaniei de imperatu alu Daciei cu drepturile lui Traianu, si se o faca acesta pe furisiu, intru ascunsu, intr'o nópte negurósa de tómna, candu ambla lupii mai tare si candu motiulu isi canta doina cunoscuta:

Lupule nu me manea,
Pana n'a esi lun'a;
Ca daca esi lun'a,
Eu la tin' nu m'oiu lasa.

*) Acelu versu ungurescu batjocuros suna:
Likas dio mogyoro,
Viselős az Unio;
Mikor a le betegszik,
Oláh császár születik.

Pe romanesce o traduse cineva asia:
Nuc' aluna gaunósa,
Uniunea e bortiósa;
Candu ea va cadea la patu,
Vlachii voru avea mperatu.

Éra apoi totu dupa press'a unguresca tote acelea metamorfose au se le scótia la cale romanii de dincóce de Carpati, fara scirea lu D-dieu, a angeriloru si santiloru sei, fara scirea si voi'a diplomatiloru si generaliloru din tota Europ'a, ba ce este si mai multu, fara arme si munitiuni, ci uite, numai cu manecile resfrante pana in cote si cu câte o maciuca, de care póta pastorii de oi.

Este o vechia experientia, ca in lunile lui Iuliu si Augustu se exalta (innebunescu) mai multi ómeni decatu in dilele celorlalte diece luni ale anului. Unii din cei exaltati se mai vindeca in tómna si preste érna, altii inse remanu pe tota vieti'a lor alienati de minte si fantasédia mereu, buna-óra ca si cei cativa individi dela Bucuresci si Buzeu, cari au vediutu cu ochii lor, cum au masacratu deunadi ungurii pe trei sute de soldati romani, pre candu acestia dormiau in Predealu. Di apoi exaltatiloru ca visédia, ca-ci ai se o pati precum o patí, in septeman'a trecuta redactorulu acestui diariu.

Trebue inse cu tote acestea, se fia éra si o diavolia mare in jocu, unu planu dracescu precugetatu asupra poporului romanescu si a natiunei intregi, ca-ci altumentrea cu tota desfrenarea pressei unguresci, totu nu ar fi suferita se bata campii asia, precum se vede din nou de câteva septemani incóce, adeca tocmă ca intre anii 1876—7, pre candu arestau din chiaru-seninu, torturau si pe archierei prin amerintiari, ca se le spuna, unde sunt conspiratorii, rebelii, creatorii Dacoromaniei.

In momentele de facia lobontiuulu „Kelet“ se arata ca celu mai infuriatu; tigrului ii este éra si sete de sange. Elu in primulu seu din 12 Aug. Nr. 182 incepe cu marturisirea ce'i scapa din din pena, ca in adeveru cestiunea danubiana este caus'a cea adeverata a invrasmasirei, adaoage apoi intr'unu resufletu, ca acesta nascu in Bucuresci pe societatea „Romani'a irredenta“ (Romani'a nerescumparata, nemantuita), adeca curatu si respicatu: Austro-Ungari'a voiesce se ia dela Romani'a Dunarea pana in marea négra, éra bucu-rescenii voru se ia ca recompensa Transilvani'a. Schimbu forte curiosu ar fi unulu ca acesta.

De aci inainte ministerialulu „Kelet“ da ro-

maniloru informatiuni despre modulu cum se faca ei imperiulu dacoromanescu; mai antaiu inse infrunta aspru pe acei colegi din capital'a Ungariei, cari nu credu in Dacoromani'a si invetia pe magiari, ca se se póte bine cu romanii si stau de vorba cu acestia.

„Kelet“ scie bine, ca toti romanii locuitori in Ungari'a si in Transilvani'a, cati sciu macaru numai se citésca pe vreo carte si tinu la nationalitatea lor, sunt dacoromani fara nici-o esceptiune. In acestu punctu are dreptate „Kelet“, ca-ci in adeveru mai toti acei romani sunt nascuti in tieri, pe care geografii si archeologii le tinu de parti ale Daciei vechi. Are apoi obraznici'a se voiesca a compromite si positiunea pucineloru functionari de nationalitate romanesca dicundu, ca si aceia dorescu in secretu ca se se védia odata in functiuni dacoromanesci si se bucura de agitatiunile cechiloru, poloniloru si de planurile nemtiloru austriaci de a sparge monarchi'a si a se incorpora la Germani'a.

Bietii preoti inca 'si iau o lectiune, de care nu audisera dela professorii lor. Dupa „Kelet“ preotii romanesci nu facu nimicu (hosszu semmittevésben) si nu citescu altu-ceva, decatu foi de charlatani dela Bucuresci, éra casele lor cele ne-curate, scárnave (szurtos) se vedu decorate cu portrete de ale Rosiloru din Romani'a.)* Totu asia sunt dascalii. Se nu credeti nici activistiloru, ca-ci acestia daca voiescu se participe la alegerile dietali, apoi nu alegu de catu totu dacoromanisti, dara voru numai se lege ochii unguriloru. Precum nu vei scóte din capetele serbiloru si croatiloru ide'a unitatii slave, asia nu se potu capacita romanii, ca Dacoromani'a ar fi numai o fantoma; ca-ci dicu ei, ceea ce a succesu Italiei si Germaniei, adeca unitatea nationala si ceea ce se facu in peninsul'a Balcaniloru in timpu asia de scurtu (in 500 de ani!), se póte face si la noi. Deci adaoage „K.“ va fi unitate romana si unitate slava, éra magiarii ca poporu ce nu se póte civilisá, se voru duce in Asi'a de unde au venit, sau ca se voru

*) Auditi preoteselor si dascaliteloru, cum ve insulta de lenesie si necurate.

Foisiór'a „Observatoriului“.

La a. 1784 si la a. 1849.

Si tacuisses Philosophus mansisses.

VII.

Eu nu lasu pe negruti'a mea.

(Urmare.)

A trei'a óra éta pentru-ce: Erá la a. 1859. Itali'a ferbea dela unu capetu pana la celalaltu; unu strigatu de libertate resuna preste acestu pamentu classicu, cu refrenulu: „Eviva Italia! morte il Tedesco!“ (némtiu). Din tote partile lumei alergá tinerimea sub drapelulu lui Garibaldi, mai virtosu ungurii erau tare insufletiti. Castelulu din Cetate-de balta, — pe acelu timpu proprietatea veduvei contes'a Bethlen Gionella, o italiana, si alu gine-relui ei principele Gonzaga, — érá locul de rendez-vous, de unde plecau tinerii magiari, in Itali'a. — Eu petreceam adese in acelu castelu renumitu si forte ospitalu; vedeam de multe-ori fisonomii necunoscute, cari candu me vedeau, in locu se se presentadie, se departau.

Dedeam eu ce socoté'a, camu la ce óra se afla lumea; dar eu nu eram spionu, nici gendarmu.

In fundulu sufletulu meu, admirám sacrificiulu adusu de acei tineri din familii distinse, cari mergeau ca se'si verse sângele pe pamentu strainu, cu sperantia, ca din sângele lor va resari libertatea natiunei si a patriei proprie.

Totu pe acelu timpu se agita si unirea Moldovei cu Valachi'a; visulu mariloru Romani. A trebuitu se fu eu forte emotiunatu, ca-ci de si imi impusesem sil'a a mari areta catu se póte de indeferentu, facia de acele mari cestiuni latine, totusi nemtii m'au petrundu. Me ispiteau si me spionau la totu pasulu; dar eu inca eram avisatu, si me padiam.

Intr'o di, presedintele meu m'a invitat la pre-ambulare. Eu m'am priceputu.

„Dta vei fi bine cunoscutu in Moldov'a si Valachi'a? ai fostu de multe-ori acolo?“ — incepu elu conversarea.

„Nu! n'am fostu nici-odata; nu cunosc decatu pe Alesandru Golescu, care a fostu in an. 1848—9 timpu indelungatu la cas'a parintiloru mei; apoi pe Adrianu si pe Vitianu (Racovitia), totu din aceea epoca.“

„Cum se póte? Se dice, ca dta ai forte mare simpatie pentru densii si ca ai dori unirea acestoru tieri.“

„Pentru-ca eu sum român, si ca atare me bucuru de fericirea fratiloru mei.“

„Eu inca sum némtiu, si cu tote aceste prea puçinu imi pasa de ceea ce se face in tier'a nemtiesca; si vedi dta, nemtii sunt poporulu celu mai cultu si celu mai vechiu din lume. Valachii sunt unu poporu deca-diutu, fara nici-unu viitoriu.“

Dicendu aceste cuvinte, presedintele arunca asupra mea o cautatura sarcastica.

„Asia va fi! se dice ca si Adamu a fostu némtiu.“

„Acésta n'am auditu-o.“

„Ba da; si argumentele sunt forte plausibile. — Adamu a trebuitu se fia némtiu, pentru-ca numai ném-tiulu candu gresiesce, arunca vin'a pe nevast'a sa; si cu deosebire ca numai némtiulu adorme in paradisu. Alu treilea motivu ilu vei cunosce si dta, ca-ci tocmă nemtii se plangu mai tare in contra acestei trasuri caracteristice a nemtiloru.“

„Nu'lu cunosc, ve rogu spuneti'lu!“

„Ubi bene, ibi patria.“

Am vrutu se'lu privescu si eu in facia, dar elu si-a intorsu capulu.

„Valachii si boerii nu sunt capaci a se guverná pe sine, adi máne trebue se vina sub stapanirea „nostra“; acolo voru fi functiuni grase pentru „noi“. Celu ce va sci romanesce si va fi omu de „incredere“, va fi fericitu.“

„Se me ferésca Ddieu de asemenea fericire.“

„Cum? dta ca român tocmă ar trebui se doresci

acésta, si se te acomodezi „inprejurariloru“. Regimulu nostru comptédia pe spriginulu Romániloru ardeleni.“

„Atunci regimulu nu cunosce pe Romani. — Intre Romani, ca si intre alte natiuni, se voru afla ómeni, cari pentru functiuni grase isi voru vinde tier'a si natiunea; dar acestia sunt lapedaturi, ér nu neamulu românescu.“

„Vomu repará gresié'a, care am facutu-o in anulu 1854, candu parasiramu Valachi'a.“

Indata ce vomu invinge in Itali'a, vomu ocupá Valachi'a.“

„Si daca nu vomu invinge in Itali'a?“

„Atunci vomu primi acele tierisióre ca despagubire pentru Itali'a.“

Dta ai unu nume familiaru bine sunatoriu; in-drepta-ti cugetarile, si vei potea intemeia fericirea fami-liei dtale.“

„E unu ce vechiu, ca si lumea, ca nimicu nu se respatesce mai scumpu decatu tradarea sangelui; dar eu asi preferi a'mi vedea famili'a putredindu in lantiuri, decatu se se inaltie pe ruinele neamulu românescu.“

Resboiulu in Itali'a curgea; trebueau bani, bani si éra bani. Restantiele de dare se esecutau fara mila; intre altii érá unu functionariu galitianu, mare germa-nisatoriu si mare inamicu la totu ce érá ardeleanu; acesta escelá in escesulu seu de promptitudine si servilismu.

Intr'o di mergeam la cancelaria; trecendu pe la localulu unde se tinea licitati'a, am statu pe locu, si me delectam in necasulu functionariului, cum se freméntá, pentru-ca nime, dar absolutu nime, nu cumpara nimicu. Se parea, ca totu poporulu s'a conjuratu ca se nu cumpere; de si nu érá de locu vre-o conspiratiune — precum conjurase poporulu italianu tocmă pe acelu timpu, ca se nu fume nime tutunu si sugari „nemtiesci“; — cu tote aceste nemtii astufeliu o credeau.

„Aveti mila, dniloru, cu o betrâna neputintioasă! acelu straiu imi este singur'a mângaere. Candu n'am

preface în slavi si romani. Asia se se întielega chartele, cartile, literatur'a, poesiile romanilor. De candu vaivodatulu Romaniei se prefacă în regatu, de atunci romanii isi tinu nasulu si mai susu si vorbescu pe facia.

Dupa tôte acestea „Kelet“ provôca pe gubernu, că se ia mesuri tiranice contra romanilor, că-ci ungurii n'au nici o trebuintia de amicitia romanilor; se li se dea lectiuni aspre; guvernulu Romaniei se fia trasu la grea raspundere; romanii din Ungari'a si Transilvani'a se fia tractati cu tóta asprimea, că sau se fia neconditionatu fideli patriei, sau se dispara cu totul (pusztuljon). În fine acestu micu tiranu provocandu-se la dreptulu publicu international, pretinde că în contra Romaniei se se ia repressalii.

Că nu cumva se se creda că amu exageră în citatiunile acestea, éca punemu aici partea cea mai nerusinata a tectstului originale pentru cei ce cunosc limb'a magiara, dara nu tinu diarie magiara.*).

Din Ungari'a.

Persecutiunea nationalitatilor este de 14 ani la ordinea dilei, numai nu totdeauna în mesura egala, ci ea sémena cu colcarea unui vulcanu care fumega cu anii întregi, pâna-ce dintr'odata apare câte o eruptiune de lava ardietória; alte-ori arunca numai flacari amerintiátorie, apoi érași numai fumega. Astadi, în momentele de fația, fumega tare si se vede ici-colea câte o flacaraia, sau cum ii dicu ardelenii, bobotaia.

Pe la noi vedemu ce este Serbimea se afla în ferbere mare, din cauza că cunoscutulu loru sta-

*) „Mindezt azonban Magyarországnak nem lehet és nem szabad félvárról vennie. Itt nemcsak szóra, kapacitálásra, simogatásra, hanem tette van szükség. Tisztában kell lenni azzal, hogy az ily embereknek minél többet engedünk, annál nagyobbát nő a szarvuk, s ezt pedig a legelső alkalommal ellenünk használják. Feltétlen szigor tehát mindenikkel szemben. Nekünk a románok barátságára nincs szükségünk, kemény leczkét kell nekik adni az iránt, hogy nekik igen is nagy szükségük van mi reánk, s minden e haza földén lakozó román elé a maga kérlelhetetlen merevségében állitanók az elengedhetetlen föltételt, hogy vagy feltétlen hive legyen a magyar államíságnak, vagy pusztuljon e haza földéről, a mely ellen conspirál. Hasonlóképen keményen kérdőre vonnók Románia kormányát minden legkisebb nyilatkozatért, irodalmi műért vagy szövetkezetekért, mely dakoromán czélokát árul el. Mi nem fenyegetjük Romániát elfoglalással, nálunk nem akad ember (?), a ki az eszmét terjessze, miként kellene Erdélyhez csatolni a magyar csángók földjét, vagy miként kellene Bukarestet magyar várossá tenni. Viszont mi is megkövetelhetjük a román kormánytól, hogy ne engedjen oly eszméknek propagandát, a melyek a magyar birodalom egységét éreklík, s ránk nézve annyival veszélyesebbek, mivel hazánk határain belül találunk hivekre. Az ily visszaélések a nemzetközi jog szerint mindig megtorolhatók, s meg is kell torolni, ha a román kormány egy szomszéd állammal szemben kötelezettségeit nem ismeri. Szóval nem kell kevésbe venni az oláhok hóbortjait.“

ce mánca, si me împle frigulu în colib'a mea, me acoperiu în elu si mai uitu de necasu“.

„Cu câtu esti datóre betráno?“ întrebai eu.

„Cu unu florinu, dnule“.

„Na, tine florinulu, si ia'ti straiulu“.

„Dar cine esti dta dnule, de'mi faci unu bine asia mare, si vorbesi asia frumosu cu mine, precum n'a mai vorbitu nime?“

„Sum si eu unu omu cá si dta“.

„Ba nu esti cá mine, dnule draga! Eu sum cersitóre“.

Dicându aceste cuvinte, si-a tintitu ochii în pamentu.

„Nu face nimicu, numai de omenia se fi“.

„Cá de omenia sum dnule draga. — Dara totusi cum'ti e numle domnule? cá se'lu pomenescu în rogatiunile mele“.

„Ce'ti folosese numele meu; pâna acasa ilu uiti. Róga-te asia precum me rogu eu la Dómnedieu: Dómne ajuta dreptatei, si sd robesce pe facatorii de rele“.

„Cá asia voiu face dieu, de acuma înainte.“*)

Nu me departasem bine, si fui denuntiatu la presiedintele meu.

Dupa prândiu, cându treceam éra pe acolo, tob'a suná: ram, plan, rataplan, o capra cu lapte 2 fl. 10 cr. a dóu'a óra, cine dá mai multu?

— „Ve rogu dnloru! nu'mi luati nutrementulu din gur'a baiatului; sum o veduva nefericita, tóta primaver'a am fostu bolnava, n'am potutu lucrá; voiu munci si voiu face acei 2 fl.“

— Mama dado! cine vrea se vânda capr'a mea? întrebá unu baiatielu cá de 3—4 ani; unu românasiu ochiesiu, rumenu si indesatu, cu palari'a într'o urechia, par' cá elu érá fiulu prefectului.

— „Dar éta draga Juonitia, dnii aceia“.

*) În anulu urmatoriu în senatulu imperialu, dlu I. G. combatându sistemulu nemtiescu cu multa elocintia si asprime, a amintitu acestu casu, care a facutu mare sensatiune.

tutu bisericescu este amerintiatu cu surpare, sau incaí cu violare grea; cá-ci dupace pensionara pe bietulu patriarchu Ivascovicu, dupace'lu stramutara dela Sibiu la Carlovitiu, la detera numai unu vicariu de patriarchia în persón'a episcopului Angelici, cá omu alu guvernului, care inse tocma pentru aceea este nesuferitu serbiloru. Într'aceea Ivascovicu repausá asta-primavera, si acum este vorb'a cá se 'si aléga mitropolitu-patriarchu. In- trigele din acésta cauza trebue se fia fôrte mari, dara diarielorungurescu nu le prea place se ventiledie o cestiune cá acésta. Serbii tinu pe viétia pe mórte la autonomi'a loru bisericesca, nu cá romanii, ci cá grecii, cu egoismulu celu mai cerbicosu; din contra adversarii loru sunt prea decisi, cá mai curendu sau mai tardiu se sparga prin acea autonomia bisericesca a loru celu puçinu intru atâta, cá dreptulu de alegerea patriarchului si a episcopiloru se se degrade numai la o formalitate vana, la o papusiaria asia, cátu se fia alesi totdeauna numai individi supusi neconditionatu vointieloru guvernului. Asia stâ lucrulu, si astadi guvernulu voiesce pe Angelici, serbii pe ori-care altulu dintre episcopi si archimandriti, numai pe acela nu.

Dara si lupt'a serbiloru este nespusu de grea, din diverse cauze. Ei au nu numai între mireni, ci si în clerulu loru din Ungari'a renegati în proportiune multu mai multi decâtu romanii. O parte a clerului este condusa numai de interese materialistice, ii place a trái fôrte bine si a se inbuiba. Moralitatea poporului este fôrte neingrijita, ceea ce se vede mai alesu din listele tribunaleloru criminali. Acésta este si caus'a principale, cá numerulu serbiloru scade tare în districtele locuite de ei. O parte din femeile loru nu voiesce se nasca prunci, precum nu voiescu nice femeile magiare în unele districte de pre cursulu Tisei. Fetii sunt omoriti în pantecele mamelor cu sutele. Se spune, si darear D-dieu cá se fia una din calumniile cele mai scârnavé, cá în unele comune banatiene amestecate ar fi inventiatu si romancele dela serboice acea maiestria paganésca, selbatica, spurcata, de a lapeda fetii loru în lunile de antaiu ale conceptiunei (camu dupa 2—3 luni?). Pâna acuma se sciá despre acésta maiestria atheistica numai între sasóicele din Transilvani'a si în unele departamente din Franci'a meridionale. Se dice, cá la magiari în Ungari'a numai în comunele calvinesci ar fi petruncu acelu metodu de a omori fiintie omenesci, éra la catholici nu, si cá acésta diferentia s'ar esplica din influinti'a ce ar avea clerulu catholicu prin confessiune asupra femeii, pre candu calvinii au stersu din dogmele loru confessiunea. Fia la aceia cum va fi; dara întrebamu noi la loculu acesta cu totu aplombulu cerutu de immens'a inportantia a cauzei: De ce tréba sunt preotii la serbi si la romani, daca ei nu au nici atâta trecere, influintia, auctoritate la poporeni loru, anume în familii si mai virtosu la femeii, cá se le faca se întielega si se le convinga, cá destinulu loru pe acestu pamentu este, cá se nasca prunci, ori-

câti se va întempla se concépa, în casatoria legala, pentru-cá se aiba cine se ingrijésca de existenti'a si educatiunea loru, din datorita. Nu mai este de nici-o trebuintia lectur'a scriptureloru? Biserica christiana au adoptatu dela Judaismu între altele si acea mesura fôrte întielépta, prin urmare si santa, cá chiaru si dupa nascere se ingrijésca de femeia nascatória, se o crutie 6 septemani, se nu o suferé a esi din curte afara, adeca a nu se supune la lucruri grele, si nici barbatulu se nu se apropie de ea, pâna ce nu va esi la biserica. Nu mai au nici-unu întielesu invetiaturile igienice ale biserice? alu caroru scopu invederatu este propagarea cátu mai multa a omenimei, cá-ci pamentulu este fôrte largu.

Apoi se ve mai mirati, cá germanii si mai virtosu jidovii se inmultiescu preste mesura si apoi ocupa locul celorualte popóra? Se multiescu vedi-bine, pentru-cá rabinii si toti carturarii loru invétia si obliga strinsu pe femeii, chiaru cu amerintiari de anathema, cá se nasca prunci, si femeile sterpe la jidovi sunt astadi mai totu asia despretiuite, cá si înainte de acésta cu doué mii de ani.

Programa

pentru adunarea generala ordinaria a XX. a „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“, care se va tiené în 27, 28 si 29 Augustu st. n. 1881 în urbea Sibiu.

Siedinti'a I. din 27 Augustu.

1. Dupa terminarea servitiului divin si siedinti'a se va deschide la 10 óre antemeridiane de cátra presidiulu ordinariu.

2. Secretariulu va dá cetire raportului anuale alu comitetului despre activitatea desvoltata în decursulu anului 1880/1.

3. Se alege o comisiune de 3 membrii pentru luarea în revisiune a fonduriloru si cercetarea întregului ratiociniu.

4. Alta comisiune de 3 membrii se alege pentru incassarea de tacse dela membrii vechi si dela cei cari se voru inscrie de nou.

5. A trei'a comisiune de 5 membrii se esmite cu scopu de a examiná proiectulu de budgetu alu Asociatiunei, prezentatu de cátra comitetu pe anulu urmatoriu 1881/2.

6. A patr'a comisiune compusa totu de 5 membri, va avé a se ocupá cu propunerile si proiectele câte se voru fi depusu la biroulu adunarei.

Siedinti'a II. Dumineca în 28 Augustu.

Deschiderea la 10 óre precisu.

1. Verificarea procesului verbalu din siedinti'a precedentă.

2. Purcederea în corpore la loculu de repausu eternu alu lui Alesandru II. Papiu, spre a asista la desvelirea solemnă a monumentului pusu acestuia; si dupa asistarea la acestu solemn act, continuarea siedintiei Asociatiunei.

— „Că eu nu lasu pe negruti'a mea, dise baiatulu.“

Doi florini 10 cr. a dóu'a óra Aveti grija, capr'a e tinera si buna de lapte. Nime mai multu, si . . . a . . . trei'a óra.

Unu israelitu se apropie de mésa, depune banii si merge se'si primésca capr'a în proprietate.

Femeia si-a acoperitu faci'a cu ambele mâni, si plângea amaru. Baiatulu a înbraciosiatu capr'a de grumazi, o pupá în gura si strigá: „eu nu lasu pe negruti'a mea!“

Israelitul vedându acésta scena, s'a intorsu si a disu: „Me rogu dnloru, dati'mi banii îndereptu, nu'mi trebue capr'a“.

— Pentru-ce? se resti functionariulu.

— Am venit anume se'mi cumperu o capra négra cu lapte; am unu copilu ofticosu; dar vedându femeia aceea, cu baiatulu ei, nu'mi trebue capr'a. Nu . . . nu . . . insedaru . . . mai bine pierdu banii, dar capr'a nu'mi trebue; n'asi avé norocu de ea“.

Atunci functionariulu a saritu furiosu, a prinsu baiatulu de mâna si l'a aruncatu cátu colo.

Baiatulu caşindu pe faci'a si-a sdrobotu nasulu, s'a implutu de sânge; dar la momentu a saritu în talpi si a fugitu la capra strigându: „eu nu lasu pe negruti'a mea“.

Unu servitoriu a scosu afara din curte pe baiatu si pe femeia.

În momentulu cându némtiulu se intorcea în triumfu, dupa bravur'a seversita asupra lui Jonitia, am auditu la dosulu meu unu gemetu. Gemea cá unu tauru inferecatu. M'am intorsu spre elu; érá unu român razimatu de unu fragariu; isi suceá si resucea mustetiele cu ambele mâni, si privea la „nemtisiuru“, care trecându pe dinaintea mea, mi-a aruncatu o cautatura provocátore.

Ochii Românului aruncau focu si flacara. Elu n'a disu nici-unu cuventu, dar eu am cetitu din ochii densului: „Daca l'asi aflá 'n padure“.

Eu inse nu m'am potutu rabdá se nu dicu acelui functionariu: Sie Barbar!

Nu mai decâtu fui denuntiatu a dóu'a óra. Presiedintele veni cu o falca în ceriu si cu alt'a în pamentu si'mi dise:

„Cum cutedi dta se agitedi în poporu, cá se nu'si platésca darea?“

„Acésta nu e adevératu.“

„Poporulu ardeleanu este renitentu; dta ar trebui se'lu îndemni se cumpere obiectele de vendiare; ér nu se platesci cá si adi, unu florinu, si se batjocoresci pe unu functionariu care'si implinesce datori'a“.

„Poporulu ardeleanu e prea blându; altu poporu l'ar fi sfarmatu se'lu fia vediutu maltratându astufeliu unu copilu inocentu“.

„Poporulu ardeleanu e renitentu, ér Românii sunt hoti, betivi si lenesi“.

„Acésta e o minciuna obraznica. Eu inca sum Român, si nu sum nici hotiu, nici betivu, nici lenesi. Hoti sunt aceia, cari despóie pe cersitoriu de straiu, pe veduva si pe orfanu de ultimulu nutrementu“.

În acea di sér'a s'au aflatu la mine mai multi magiari proprietari de prin pregiuru; ne-amu jucatu cá ómenii holtei la carti — Färbel — lautarii cântáu csárdás si doine românesci.

Erá nóptea jumetate, tiganii se departasera.

„Hei frate Siolutiu! pâna cându se suferimu noi, cá strainulu se ne calce în tiér'a nóstra. Se ne batjocóresca nisce stréntie de ómeni, — dise unu amicu de ai mei — âmbându cu pasi mari în odaia, si declamandu poesi'a despre „leulu robu.“

(Nu te temi a'lu insultá, tu misielule, tu lapédatura miserabila? De'si va sfarmá lantiurile, nu'ti remânu óse pentru infernu).

(Finea va urmá).

Siedinti'a III. Luni in 29 Augustu.

1. Verificarea procesului verbale din siedinti'a a II.
2. Raporturile celor 4 comisiuni emise din siedinti'a I., desbaterea lor si luarea de decisiuni.
3. Alegerea secretariului II. in locul repausatului Dr. Iosifu Hodosiu.
4. Cetirea acelor disertatiuni cari se voru fi prezentatu la presidiu.
5. Defigerea locului si timpului pentru intrunirea Asociatiunei la anulu viitoriu 1882.
6. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbale alu siedintiei ultime.
7. Inchiderea siedintieloru adunarei generale. Sibiu, in 9 Augustu 1881.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane.

Jacobu Bologa m. p., v.-presedinte.

Georgiu Baritiu m. p., secretariu.

Romania.

Pana la ce mesura mare pune guvernulu Romaniei temeiu, anume pe industri'a de casa si catu de multu se interessedia de industri'a domestica a femeiei, se pote cunoasca si din cerculariulu ministrului actuale de culte si instructiune publica Dn. Vas. Alexandrescu-Urechia, prea bine cunoscutu nu numai natiunei romanesci, ci si preste totu in tierile latine, ca unulu dintre barbatii cei mai talentati cei mai zelosi si laboriosi din tota Romania. D-sa tinde a strabate prin tote ramurile educatiunei nationale, a face ca pre catu numai se pote, natiunea intraga se se renasca din sinesi insasi, se'si dea educatiune ea insasi asia, precum o cere geniulu, temperamentulu, aplecarile si aspiratiunile, se desgrope din trecutu si se reinvie totu ce a fostu bunu si salutariu. Cerculariulu reprodu su mai la vale este inspiratu de acestea idei si dare-aru D-dieu ca se'lu intielaga toti romanii. Acela suna :

Invetiatur'a feteloru.

Domnule prefectu !

„Mai de multu, pe candu inca nu erau scole publice, fetele de tãrgoveti si chiaru, si de ale sateniloru, primea invetiatur'a lor sau pe la monastiri dela calugaritie, sau pe langa cusetore be-trane si de renume. Si la monastire si la cusetore, educatiunea feteloru romane tindea a face din ele femei cari se scie a'si cautã de casele lor si, la nevoia chiaru se castige, prin o munca onorabila painea lor si a familiei lor.

Amu perdutu multe obiceiuri bune ale stramosiloru si amu perdutu si pe acesta.

In mânia nãstra de a aduce in tiãra numai institutiuni straine, nu amu sciutu a ne folosi de institutiunile ce avem, si, in locu de a derimã, erã mai bine ale aduce numai inunatatirile cari se le ridice la inaltimea secolului in care traimu. Era simple si fãra nici o pierdere de timpu in incercarile la cari nu daduram nici astadi de capetu, era dicu, mai simplu se transformam, desvoltandu-le pe nesciute, acele prime scole ale strabuniloru nostri. Noi amu creditu a face mai bine desfiintandu-le, oprindu si pedepsindu ca pe o calcãtore a legi scõleloru pe acea femeia, care se mai cãrca a aduna in giurulu ei copilele sermane, ca se le invetie ceea ce scie : ceaslovu, psaltirea, rugaciuni cãtra D-dieu, si pe langa tote acestea, meseri'a acului, meserie cu care se reziste in lume la vitile, in cari miseri'a si trandavi'a duc mai totdeauna.

La ce rezultate amu ajunsu cu proibitiunea acestoru mici scõle profesionale, de le potu numi asia, scie ori-cine : amu infintiãtu scõle publice, in cari nu se invetia, ce e dreptulu, psaltire'a, ceaslovulu, darã in cari se invetia de multe ori mai reu de catu ceaslovulu si psaltire'a. In locul femeiloru modeste, active, casnice (gospodine), cari invetiau fetele sermane a lucrã cu aculu ; amu incredintiãtu invetiatur'a lor, mai adesea, in maini neexperimentate, a june institutrice intre 14—20 ani, cari au datu elevelor lor gusturi si trebuintie nepotrivite cu starea parintiloru lor si, deci, fatale pentru ele, candu mai alesu pentru a le satisfice, odata candu voru intrã in lume, nu voru avea macaru o meserie, cu care se castige necesariulu vietiei.

E timpul, d-le prefectu, de a cugetã unu momentu la acãsta mare intrebare a invetiaturei feteloru poporulu romanu. Acele fete au a fi mame la rendulu lor, si cum voru fi ele cã mame, asia va fi insusi poporulu nostru.

In asia termeni graia cãtra prefectii dela 1866 d. C. A. Rosetti, ministru de atunci alu instructiunei publice. Situatiunea schimbãtu-s'a dupa 15 ani ? — Negresitu, avemu astadi doua trei scõle profesionale si, pe langa acestea, patriotismulu cãtoru-va reuniuni de femei a mai creatu inca una sau doua altele.

Puãinu, de totu puãinu sunt acestea creatiuni faãia cu nevoile generale !

De aceea, reluandu ideia ministrului din 1866, vinu, d-le prefectu, se'ti facu indemnãrile urmãtore :

Pune se se cercetãdie prin comunele rurale, cã si prin cele urbane, cari sunt femeile ori calugaritiile, cari 'si-au facutu nume prin tieseturi de totu felulu, cuseturi, croitori'a si chiaru mode, darã mai cu sãma prin fabricarea de costume romanesci. Ia totu-odata informatiuni despre conditiunea morala a unoru asia meseriasie. Mai adaoge-mi si notiti'a, dacã in apropiere de locuinti'a unoru asemenea meseriasie se afla si vre-o scõla publica de fete, si me mai insciintiedia, in fine, si camu cãte fete aru putea veni la lucru la cas'a mesterei ?

Odata primite tote aceste informatiuni, eu a'si prezentã Camerei, la bugetulu anului viitoru, cererea unui creditu, din care se potu subventionã pe meseriasiele abile, cari s'aru decide a infiintia ateliere, in cari se invetie o meseria scolarele de class'a IV, dela unele din scõlele publice mai antaiu, pe catu sunt la scõla, la orele determinate, era dupa ce absolvu cursurile, in totu timpul dilei, pãna ce devinu, la rendulu lor, abile profesioniste.

Ceea ce spunu aci, este o schitiare numai a unei lucrari inportante viitoare. Acãsta lucrare e subordinata informatiuniloru ce voiu primi dela d-ta. La lucru dar, domnule prefectu, cã-ci a lucrã in modulu celu mai nemeritu la reinfiorirea industriei nationale, pe langa ce cã prin ele se va fi dobenditu moralisarea femeiei, deci a familiei, acea piatra unghiulara a societãtii.

V. A. Urechia.

Note la corespondenti'a din „Gazet'a Transilvaniei“, reproducã in Nr. 61 alu „Observatoriulu“.

(Urmare si fine.)

9) „Gazet'a“ citãza pasagiulu referitoriu din „Telegrafu“ si 'lu adapteza pentru calapodulu seu, crediendu cã prin acãsta operatiune cu armele altuia s'ar putea apara in fortãrãti'a punctulu seu de manecare. Noi i-negamã acestu dreptu si reducem pasagiulu, precum este elu tipãritu in „T. Romanu“, la dispositiunile articoloru de lege XVIII. 1871 V. 1876 si la ordinatiunea Es. Sale ministrului presedinte Tisza cã ministru de Interne cu privire la §. 18 din art. de lege V 1876. Pasagiulu acesta neforfecatu de „Gazet'a“ asia vorbesce :

A fostu o idea de totu salutara a „Asociatiunei trans.“ a da impulsulu la unu comentariu, care se puna pe poporulu nostru romanu in positiune, cã elu pe terenulu putemu dice, vastu alu legiloru si dispositiuniloru privitorie la autonomi'a comunale, se ajunga a putea cuprinde cu mintea sa intregulu materialu si valõrea interna a fiecarei dispositiuni din legea comunali (art. XVIII 1871 V 1876 ordinatiune ministeriala din 5 Jun. 1879 No. 26243) pentrucã astufeliu poporulu se'si scie indreptã actiunea sa cu sigurantia pe terenulu autonomici comunali.“

Repetam cã „Telegrafulu“ in virtutea concursulu scrisu numai facia de legea comunali a facutu enunãiatulu de susu, care numai in acestu sensu se pote folosi cu efectu legale. „Telegrafulu“ a combatutu si astadi colectiuni de alte legi afara de art. de lege XVIII 1871 si V 1876 in pagub'a explicãrii si interpretãrii celor multi §§. ai legi comunali, si negã „Gazetei“ dreptulu de a folosi in modu nejustificaveru cã contra-dovada spre colectarea tuturor legiloru ref. la comuna, terminii folositi numai facia de dispositiunile legi comunale in concursu precisata cu art. de lege XVIII 1876 si V 1876.

10) Concursulu publicatu de Asociatiune cere explicarea si interpretarea §-loru legi comunali si anume a dispositiuniloru dubie, obscure si mance din articulu de lege XVIII 1871 si 1876. Asta este lucru evidentu.

§. 2 alu legi comunali e de cuprinsulu urmatoriu : „Comun'a intre marginile legi isi conduce de sine afa-„cerile interne proprie, esecutãza ordinãtiunile legi „si ale municipiulu relative la administratiunea de statu „si municipale.“

A gramadi aici tote dispositiunile legali, ce se referescu la competinti'a primariilor comunali din §. in §., din articuli de lege XIII, XIV, XV si XVIII 1876 si prin urmare articuli de lege XX, XXII 1877 XXXI 1879 etc. asia, in cãtu cele 7—8 cõle de tipãriu din concursu s'aru putea implea totu cu legi ce privescu pe comuna, atunci explicarea si interpretarea din §. in §. a art. de lege XVIII 1871 si V 1876 care formãza conditiunea principale a concursulu devine superflua si ilusoria.

In virtutea concursulu cestionatu prin definitiunea conceptulu explicãrii si interpretãrii legi comunali interpretele isi va fi priceputu problem'a susceputa spre resolvire asia :

a) Cã intru usiurarea priceperii paragrafiloru dubii, obscure si manci din textulu art. de lege XVIII 1871 si V 1876 in favorulu explicãrii si interpretãrii cerute de concursu, elu se va afla indatoratu se folo-

sãca intrãga posesiune a tesaurulu scientii sale referitorie la acãsta afacere, pana la exaurire, si anume, unde ve trebui se facã apelu la „analogon“ „secundum rationem“, acolo va fi necesitatu a dovedi acestu pasiu licitu cu dispositiunile analõge din legea comunali, sãu din alte legi analõge.

b) Cã la paragrafi alterati, abrogati si derogati prin „leges posteriores latae“ se citeze acestea legi si anume specialele dispositiuni ulterioari positivi referitorie la schimbarea textulu legi comunali.

c) Acãsta procedere normata de concursu in lineamente generali, nu involve in sine indreptãtirea de a face colectiuni de legi la §. 2 alu legi comunali, dupa cumu pretinde „Gazet'a“, cari in genere se referescu la competinti'a comunali, darã in realitate nu esplica si nu interpretãza textulu §. 2 alu legi comunali, dupa cum cere concursulu, care altramente dispune apriatu si aceea, cã termini tehnici juridici cu rigõre se se pastreze in explicãrile si interpretãrile §§-oru legi comunali.

11) Bine va face si va face ; credemu. Noi asteptam inãsa dela intieleptiunea celor de deosebite pareri, cã prin glosele nãstre cãtu se pote de objective, si unulu si altulu se voru convinge despre adevãru, intru a carui apãrare amu intrevenitu, si noi inchieam cu parõimi'a :

In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus charitas !

Espositiunea.

Obiecte neasteptatu de interesante vinu la expositiune, si viru neincetatu. Unulu din cele mai artificiose, totuodata mai frumõse va fi : dupa lapulu de colectiune numismatica, facutu de maestrulu Constantinu Jucu, astadi proprietate a episcopiei Lugosiulu. Prea santia sa domnulu episcopu diecesanu a decisu a'lu transmite la espositiune. Mobiliariu facutu de mana romãnescã este acesta, de o constructiune atãtu de fina si totuodata maiãstra, in cãtu se'ti deã chiaile in mana si se nu'lu scii descuia. Elu are multime de inteioare si cotituri.

Pre candu scriemu acestea, ni se anuntia si dela unu altu archiereu lucruri demne de vedintu. Suntemu intru asteptare febrile de a le vedea.

Alaltaeri s'au asediatu si resboiulu celu cu 21 tievi. — Dela scõl'a de fetitie din Resinari au venit 30 de obiecte, din care 10 ale dõmnei invetiãtore Aurelia Goga, unele mai frumõse decãtu altele. Totu asia si domnisiõra invetiãtoreãsa din Orlatu a surprinsu pe comitetu cu multe lucruri, pe care nu le-ar asteptã nimeni dela fetisiõre de o etate asia frageda. Si in fine fric'a desiõrta cã ne voru pune la dare, a inceputu a despãrea. Eri o matrõna venindu ne dise : „Voiu trimite totu ce amu mai bunu si mai frumõsu lucratu de man'a mea ; numai de aia, na, las' se dica ce voru vrea, cã dieu mie nu'mi pasa. Da de ce se'si bata ei joce cã noi nu scimu se lucrãmu !“ Odata si bine romana cu maneci sufulcate si cu manile in sioldu ! Asia se facã tote romãncele, sprintene pãna in 13/25 Aug. mai au timpu de ajunsu.

Necrologu.

Unu pilastru tare din cei vechi ai poporulu nostru érasu ne mai lasã ! Primiramu adeca urmãtoriulu anuntiu funebru :

Nicolau Domsia de Fagarasiu, sergentu in regimentulu c. r. de husari Nr. 2 — in numele seu si alu numerosiloru consangeni, cu ânima infranta de dorere face cunoscutu : cumcã prea iubitulu seu parinte

Georgiu Domsia de Fagarasiu, //

c. r. consiliariu de justitiã in pensiune, fostu jude regescu alu scaunulu Orastiei, presedinte de tribunalu, mai apoi referentu interimalu in senatulu judiciale alu guvernulu transilvanu etc., dupa unu morbu indelungatu de ânima, in 11 l. c. la 8 ore sãr'a, in alu 74-lea anu alu vietiei si 3 ani ai veduviei, a incetatu din vietia.

Remasitiile-i terestre — dupa finirea ceremonieloru funebrale ale cultulu gr.-cath. — s'au transferatu la Georgeni — Györgyfalva — in 14 ale l. c. si s'au inmormentatu in gradin'a curiale de acolo.

Clusiu, in 12 Augustu 1881.

Fia-i tierin'a usiõr'a si memori'a binecuvantata !

G. Domsia cunoscutu cã unulu dintre cei mai buni jurisconsulti ai Transilvaniei si aprigu apertoriu alu drepturiloru acestei tieri, erã in dilele sale si anume pãna in 1848 unulu din puãinii romani literati si juristi cari aveau curagiulu convictiunei si dedeau peptu cu trufasi'a oligarchica.

Din afara.

— In Germani'a persecutarea jidoviloru ia dimensiuni aprópe asia de mari cá in Russi'a. In provinciile Pomerani'a, Posen si Prussi'a s'au intemplat mai multe crudimi barbare, ruinari de case si spoliatiuni; éra mai de curendu au inceputu si studentii dela universitati se tina adunari antisemitice, in care se proclama scóterea jidoviloru din Germani'a.

— In Angli'a cas'a lordiloru a modificatu proiectulu de lege votatu in camer'a deputatiloru in favórea Irlandiei, inse asia, cá irlandii in locu se castige ceva, aru ajunge in stare si mai blaste-mata. Din acésta cauza iritarea contra aristocratiei este la culme, si irlandii nu se lasa de planulu loru de a'i arunca in aeru prin machine infernali aduse din Americ'a.

Invasiune romanésca ?

Alta comedia ! Dela Clusiu s'a telegrafatu din 14 Augustu la B.-Pest'a, cá gubernulu Romaniei ar fi ocupatu cu mana armata unu tinutu neutralu din comitatulu Treiscaune (Haromszék) de cátra Moldov'a, Noi nu scimu se fia intre pasurile Oituzu si Buzeu vreunu locu neutralu; scimu inse cu totii, cá nisce proprietari secui au intratu in anii trecuti cu gardurile loru pe teritoriu romanescu, si cá din acea cauza s'au intemplat ciocnituri. Intre acestea citimu in „Alegatoriulu“ din 2/14 Augustu :

Regatulu nostru, scrie „Curierulu Ploesciloru“, se desparte de Austria prin Carpati, si Ungurii in timpurile nóstre de nenorocire s'au intinsu peste vechile confinii ale tiei si au ocupatu pe partea despre resaritu a Carpatiloru tóte culmile muntiloru, tóte strimtorile si capulu tutuloru vailoru, cari descindu spre Marea Négra. Nici o intarire nu aperi-tiar'a contra astui poporu trutasu, si Moldov'a este deschisa de tóte partile incursiuniloru lui.

In judetiulu Muscelu, in Munteni'a, Ungurii au cotropitu o bucata buna din graniti'a nóstra si gubernulu tace, cu tóte cá betranii locului spunu cu durere ori-carui trecatoru cu care se intalnescu, cá lifta streina a calcatu mosia stramosésca, si 'i arata cu toiagulu vechi'a linie de granitiuire. Intre noi si Austro-Ungaria sunt doue hotarnicii, una din secolulu alu 16-lea si alta din dilele lui Ipsilanti, facute de Comisarii Principatelor si ai Austro-Ungariei. Ele trebuescu consultate de cármacii tierii cu ingrijire, spre a se cunósce adeveratele hotara. La casu candu vechi'a granitia s'ar gasi calcata de vecinulu nostru, atunci se se revendice pamentulu cotropitu si se se puna capetu acestei calcari prin mesuri intielepte si pacinice.

Calutii sau Calusierii.

Pána in momentele candu scriemu acestea, inca nu scimu daca vomu avea la espositiune si societate de Calusieri. Propri'a loru patria se afla in regiunile udate de Murasiu, de cele doue Ternave si de riurile ce cadu in acestea. Joculu (dantiulu) calusiariloru trebue se fia atátu de vechiu, pre cátu e de vechiu si poporulu romanescu. Urme istorice nu se prea afla la nici-una din petrecerile acestea poporane, dara multele forme misteriose, impreunate cá conditiuni absolute cu joculu acesta, ne ducu fórté departe in stravechime, ne facu se le cautamu urmele in scriitorii clasici.

De câteva ori m'am incercatu se aflu tóte cerimoniile, cu care se organisédia o societate de calusieri. Las' inse cá ómenii din poporu nu prea au incredere „in cei imbracati in haine vinete si negre“, fia chiaru si „de legea loru“, dara am priceputu cá se si camu temu de Ele, de Maiestre, de Strigoi, de Farmecele femeiloru rele, cá nu cumva vreuna din trensele se fia ascunsa p'acilea pe undeva, si ascultandu se afle, cum se sciu apara fetiorii de legaturile si si farmecele loru inainte de a intra in cet'a calusiariloru. In fine se induplecá fratele Simionu Teasca alias Suci, economu din comun'a Hosmanu,*) omu de ani 60, fostu odinióra mare vatafu de calusieri, cá pe langa unu „aldamasiu“ fórté modestu se stea de vorba cu mine si se 'mi descopere in tonu camu ingrijatu, celu puçinu urmatóriele misterie ale calusiaritului.

Intre Pasci si Inaltiare se invoiescu cátiva fetiori, inse totudeauna fára soçiu, cá cu soçiu nu e

bine, asia dara 7 sau 9, cá se se dea in calusieri. Ei isi alegeu mai antaiu unu vatafu mare si unulu micu (capitanu si vicecapitanu), isi tocmescu si unu lautariu, éra unulu din ei se face stegariu. Pe alocurea au si unu Mutulu calusiariloru.

In sér'a de Inaltiare Domnului adunandu-se toti candidatii la unu locu, atunci iau ei cele de antai mesuri aperature de Maiestre si de tóte femeile rele. Aiulu (usturoiulu) este plant'a, alu carei mirosu nu'lu póte suferi nici strigói'a cea mai indracita. Din acésta cauza se ungu in sér'a de S. Georgie cu aiu si cu leosceanu ugerele si córnelé vaciloru, pentru-cá strigoile se nu se póta apropiá, cá se le ia laptele. In acésta credintia tare valorosii nostrii fetiori iau atâtea capatine de aiu, cáti juni au se intre in compani'a loru, alatura langa ele si câteva pene de paunu, de care Maiestrele si tóte strigoile au éra respectu fórté mare*), apoi invelute in charteia colorata, le prefacu in buchetu, pe care 'lu póta cu ei.

Nici acésta mesura de aparare in contra Maiestreloru nu e de ajunsu, trebue se se mai ia si altele, cá-ci Maiestrele sunt fórté multe si tóta silinti'a loru blastemata este, cá se fure poterile barbatesci a le bietiloru juni innocent. Asia dara in sambat'a Rosaliiloru, pre candu chiaru si strigoile tremura de fric'a limbiloru de focu, vatafulu face cum scie si in capu de nópte ducendu-se la sant'a biserica, taia câte o ascióra din pragulu de susu si de josu si din usciorii usiei, precum si o bucatie'a din funea unui clopotu; le léga bine intru o cârpa si le pune in sierpariu, cá mijlocu preservativu, precum amu dice noi carturarii, pentru-cá de i s'ar intempla ceva, se se afume iute cu ele. Vetii sci adeca si dvóstra ómeni buni, cá acelea Maiestre diabolóice punu ochi rei mai multu asupra capitanului, pe care daca aru potea, l'aru inghití de viu, atátu le place de elu.

In dio'a de santele Rosalii vine fiacare calusiaru cu câte 2 ori 3 curele, pe care sunt insirati nasturi (bumbi) de metalu (alama, cióia); cu acelea se incingu unii pe altii camu strinsu, atátu in semnu de aparare imprumuta, cátu si cá se jóce mai usioru si mai frumosu, sau cum dicu domnisorii cei calbagiti, dela cetatile mari, mai elegantu.

Candu sunt gat'a cu totii, iau o plosca de o cupa, plina de apa adunata din rou'a demànetiei. Unu omu care scie se face de deochi, o descanta. Daca se intempla cá in caletoriile loru se'í fia reu la vreunu calusiaru, ii dau se bea din acea apa câte trei linguri, ii léga perulu cruce in verfulu capului, si apoi vatafulu ii striga tare: „Scóla mortule!“ In acelu momentu deochiatulu dispare, strigói'a nu se póte apropia de elu si junelui i se face bine. Cursulu de sange din nasu se vindeca totu asemenea. Se vede cá Elele si Maiestrele se încérca se ia poterile juniloru si prin scurgerea sangelui pe nasu.

Candu vreu se plece, lautariulu (calusierii ii dicu diplasiu ori ceterasiu) trage canteculu de jocu alu Maiestreloru, éra calusierii jóca rotogolu in casa si vatafulu le dá câte trei linguri de apa. Candu esu pe usia, vatafulu se inverté odata si se pune la parete, apoi care cum ese, se inverté, pune man'a pe umerulu vatafului si intréba: Sanetosu? éra elu respunde: Sanetosu. Stegariulu ese cu unu steguletulu de marama pus in lemnu de teiu, cu o cruciulitia, in verfu cu saschiu (botan. Vinca, pervinca, nemt. Wintergrün).

Calusierii ori-unde dormu in casa, nu esu nóptea afara decâtu cu pelárii schimbate, se intielege pentru-ce: cá se insiele pe Maiestre, care ambla totu in urm'a loru.

Scii domnule, imi dice fratele Simionu Teasca, cá ei, calusierii, spre a se apara de strigoi mai punu si o rotula de plugu intr'unu paru, pe vreunu siopronu. In rotula baga 9 feliiuri: temfia, piperiu, aiu, totu câte trei fire, 3 cuie de feru, 3 banuti de argintu, 3 sdroburele de sare, 3 fire metasa rosiia, 3 de arniciu (tortu de bumbacu) rosiu, 3 grauntie de grâu. Pána ridica rotil'a pe siopronu, fetiorii jóca Resboiulu.

Calusierii au mai multe jocuri: Calutiulu in síreagu, Hor'a, Resboiulu, Crucea, Alu verdieloru, alu Maiestreloru. Joculu celu mare Síreagu, se dice jocu de frunte; acesta se jóca cu fete, candu aduna si cruceri (facu colecta). Dela Calutiulu isi au numele.

Incepu din dio'a de Rosalii si jóca până in duminéc'a mare.

Desfacerea si deslegarea. Acésta inca e misteriósa. Fratele Simionu mi-o spuse asia:

*) Pavo avis Junonis a sociei lui Joie, cea mai jalusa, care a pusu in cód'a pauniloru sei ochii cei multi si ageri ai lui Argus, cá se spionedie si se 'i spuna totu ce vedu.

Se ducu toti la unu locu ascunsu, intre hotara, precumu se intielege éra, cá trasnitele de Maiestre se nu dea asia usioru in urm'a loru. Acolo inplanta stégulu in pamentu, jóca impregiurulu lui asia, cá se'lu póta ajunge cu maciucile, se dea in elu. Se intorcu de trei ori. Apoi vatafulu apuca fug'a si toti ceilalti dupa elu, până la departare cá de o puscatura, dara nu cumva se se uite vreunulu indaraptu, cá atáta e de capulu lui. Maiestrele sunt acilea si s'a intemplat de a muritu bietulu june acolo pe locu, ori-cá a remasu ologitu cá vai de elu.

Mutulu calusiariloru nu se tine de ei, dara treb'a lui este mare, cá-ci trebue se faca totu felulu de comedii, numai cá se abata ochii rei dela dragutii de juni frumosi.

„Mai scii se'mi spui câte ceva Simióne?“

„Puçine mai sciu Domnule. Dara ce mai pecatu cá a muritu Toma Tatu dela Cichindealu, cá elu scia mai bine treburile acestea. Daca ar mai trai, ar fi de 100 de ani. Toma scia se si descante, se faca si „Dintru Ele“; elu a vindecatu nu numai romani, ci si pe unu sasu din Cisanador'a.“

Dupa acestea observaiu pe faci'a lui Simionu unu aeru de melancolia. „Ce este frate Simióne? Nu ai mai avea se'mi spui nimicu?“

„Ba asiu mai avea Domnule, cá daca 'mi spusesi, cá vreti se aveti calusieri pe S-ta Mari'a mare, imi veni dorulu se me mai facu odata vatafu la Calusieri, cá vai cum imi mai placeau; mi-ar placea si acuma la betranetie; dara sciu bine cá nu m'ar lasa nevast'a mea, cá ea si acuma se teme de Maiestre, cá se nu me far-mece, macarcá si eu sunt tocma de siesedieci de ani.“

Dupa acestea Simionu isi luà Remasu-bunu dela mine; éra eu imi iau Remasu-reu dela toti cáti nu sciu pretiui si culege traditiuni si chiaru prejudetie de ale poporului, fia acelea, in realitate sau la parere, ori-cátu de absurde. G. B.

Cuietare si multiamita publica.

Cu ocaziunea Adunarei generale a despartiemntului IV — Sabesiulu — alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, ténute in comun'a Lancremu la 31 Iuliu a. e. s'a deschis o colecta pentru redicarea monumentulu in memori'a fericitului si marelui poetu nationale Andreiu Muresianu.

Contribuirile din partea mai multor'a au datu sum'a de 23 fl. 5 cr. si doui sfanti vechi. — La acést'a a mai adausu amabil'a copila de 5 ani Livi'a Casoltianu 4 fl. — Apoi prin o colecta deosebita in Sabesiu au mai incursu totu spre acestu scopu maretiu dela D. D. Georgiu Anghelu c. r. consiliariu de curte in pensióne 2 fl.; Simeonu Balomiri, primariu in pensióne 2 fl.; Joanu Onitiu, comerciant 1 fl.; Joanu Paraschivu, subjude reg. 1 fl.; Joanu Draganu, notariu publicu 1 fl.; Joanu Munteanu, avocat 1 fl.; Fr. Úvegesiu, economulu cetatiei 1 fl.; Constantinu Cretioescu, comerciant 1 fl.; sum'a totala 37 fl. 5 cr. si doui sfanti vechi, — despre care prin acést'a se cuietéza publice, esprimenduse marinosiloru contribuitori cea mai cordiala multiamita.

Joanu Piso,
dir. desp. IV.

Erori de tipariu.

— In numeru 62 pagin'a 249. Colon'a I din susu in josu la not'a 4 citatiunea latina din fine se se indrepte: „abrogatur legi, cum prorsus tollitur“.

Nota 7 dupa citatulu Concursulu in locu de „Va se dica, minimulu e 8 cóle tiparite“ se se in drepte: „Va se dica, maximulu e de 8 cóle tiparite“.

— In acelasiu Nr. 62 s'a uitatu a se cita cá funte, diariulu „Resboiulu“, dupa care amu reprodusu si noi epistol'a dlui locotenente colonel D. Papasoglu, despre schimbarea fruntarielor intre Transilvani'a si Munteni'a.

La Nr. acesta e alaturatu unu suplementu.

In pensióne

si ingrijire se primescu 2 baieti din familia buna, cari voiescu a cerceta o scóla de aici. — A se indreptá cátra Redactiunea acestui diariu. (34) 2

Anunciu.

Se cauta o económa de casa si totu-odata bucatáresa. Informatiuni mai de aprópe se potu primi strad'a poduriloru (Brückengasse) Nr. 7. (37) 1—3

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.

Nro 443—1881.

Cerculariu vicariale către protopopii din Silvanii'a.

Multu onor. dle protopope!

Prea stimat în Christos frate!

Este unu adevăru necontestăveru, că dacă unu corpu fisicu candu nu-i morbosu sau mortu, din instinctulu de a-si sustine sănătatea si vietii sa, trebuie se fia în activitate continuă, asia cătu munc'a e condițiunea sine qua non a sanetății si vietii corpului, până candu lena si inertia ruinădă si ucide si corpulu atletului robustu; atunci si una natiune că corpu morale compactu, dacă voiescă a avea o vietă si sanetate, neîntreruptu trebuie se exercite activitate în cutare directiune. Inse după-ce natiunei noastre romane între înpregiurările actuali nu i-a remasu altu terenu spre a-si pune în lucrare activitatea poteriloru sale spirituali si materiali, pentru de a-si sustine vietii si a-si croi unu venitoriu mai seninu, — afara de terenulu culturai nationale — pe bas'a decisiunei aduse la 18 Iuliu a. c. st. nou în adunarea despartiment. XI a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu tinuta în Cehulu-Selagiului si în conformitate cu recerarea mea cerculara ddto 19/3 1881 Nr. 258 — am onore si încredere fratiésca a ve rogă pe Multu onor. dvostre, pe onor. cleru si inteligintia miréna romana, că toti cei dñi Frati, cari sunt membrii Asociatiunei, taxele competente si restante cătu mai ingraba si celu multu până în finea lunei Iuliu se aiba bunatate a le solvi sau în man'a dniloru protopopi, cari voru avea bunatate a le transpune acestui directoratu, sau de adreptulu a le tramite la cassariulu despartiem. spectatulu d. Georgiu Maioru în Simleu. — Repetu, solvirea e de lipsa se se întempe cătu mai ingraba, că se se pōta susterne banii la comitetulu centralu din Sibiu, în decursulu lunei Augustu, spre a se induce în referatul generale al adunării generale tinenda în Sibiu la 27 Augustu a. c. că astufeliu se vedea natiunea noastră si fii ei insufletiti de cultur'a poporului nostru, că despartiem nostru stă la înaltimea chiamarei sale, pentru că precum în trecutulu a collocratu, asia si în presinte collocra prin poterile sale spirituali si materiali spre a ascură vietii si viitorulu natiunei noastre. Se lucrămu dniloru si Fratiloru pe terenulu culturale deschisu nōne prin Asociatiune, că numai asia ne vomu putea cresce poporulu si vomu putea destepă în anim'a si sufletulu lui simtiulu demnității sale de natiune, si numai prin desvoltarea si cultivarea acestui simtiu va deveni cu timpulu capace de a-si exercită activitatea poteriloru sale si pe alte terenuri ale vietii sociale si nationale.

Totu în conformitate cu recerarea-mi cerculara ddto 19/3 a. c. Nr. 250 me adresedi din nou către anim'a romana a on. cleru si inteligintia miréna romana, că se binevoiti Fratiloru a dá inși-ve si a culege si dela poporu oferte benevole, spre aredicarea monumentulu laureatulu nostru poetu Andreiu Muresianu, care până la adunarea tinenda în Sibiu la 27 Augustu a. c. trebuie se fia redicatu. — Dniloru si Fratiloru! Venitoriulu orisi-carei natiuni ilu întemeiădă si îndiréptă barbatii ei cei mari — pusi în fruntea ei prin provedintia care ocărmuesce destinele poporului. si natiunea care nu'si iubesc si stiméda pe barbatii cari din candu în candu au aparutu pe orisonulu ei că nescari lucrăferi luminosi si conducatori de nai'a natiunei prin oceanulu evenimentelor lumesce, către portulu chiamării sale, atare natiune nu se stiméda si nu se iubesc pe sine, nu e capace de vietă si venitoriu, prin urmare cu ce titlu ar poté pretinde stim'a poporului collocitōre?! Poporale civilisate eterniséda memori'a si virtutile barbatiloru sei mari prin monumente redicate intru onorea aceloră. Si ore care natiune n'ar fi mandra a fi nascutu din sinulu seu pe unu Andreiu Muresianu? Deci Fratiloru! după-ce voim că si natiunea noastră romana se euprindia locu în concertulu poporului Europei civilisate, se documentam stima si amōre către atletii natiunei noastre prin succursulu dandu spre redicarea monumentulu marelui nostru poetu Andreiu Muresianu. — Nu se pretinde dela noi se damu multu, că suntemu fii unei natiuni misere, dar se pretinde se damu cu totii, că din sufletulu si către sufletulu tuturor a vorbitu A. Muresianu, si se damu ingraba, cătu de puțin, că puținulu multora cimentatu prin amōre va redică monumentulu amōrei si nemuririi barbatulu nostru. — Si că dela on. cleru se se pōta cătu mai ingraba coadună aceste oferte, credu că nu voru luă în nume de reu iubirii mei Frati multu onor. domni protopopi si preoti, candu recomandu oportuna spre acestu scopu ocașiunea distribuirei subsidiulu onor. cleru, care se întempla în dilele acestee. Si sumele oferte din partea on. cleru tractuale multu onor. dñi protopopi si până la adunarea ofertelor priminde din gremiulu tractulu voru avea bunatate a le transpune previe la acestu oficiu. Dicu si cu acēsta închiăiu, se damu cătu de puțin, dara cu totii, că numai astufeliu se va înradecină în animile noastre solidaritatea în cugete, simtiri si fapte, fara de carea neamulu nostru nu are vietă si venitoriu!

De altmintealea cu deplina stima fratiésca sum. Simleulu-Silvaniei la 19 Iuliu 1881

Alu multu on. dvostre

frate în Christos iubitoriu:

Alimpiu Barboloviciu,
vicariu for. gr. cat. eppu alu Silvaniei,
si direct. desp. XI**Consemnarea contribuțiilor benevole coadunate din Vicariatulu Silvaniei pentru radicarea monumentulu lui Andreiu Muresianu.**

Alimpiu Barboloviciu vicariu foraneu în Simleulu-Silvaniei 2.—, Mari'a Barboloviciu vicarésa în Simleulu-Silvaniei 1.—, Simeonu Bocsia parochu si archidiaconu în Catielulu rom. 1.—, Vasiliu Bocsia ces. reg. preotu militariu în Catielulu-rom. 1.—, Vasiliu Muresianu par.

gr. cat. în Giumeleisiu 1.— Petru Aciu par. gr. cat. în Ceheiu —.50, Virgiliu Barboloviciu juristu în Simleu —.50, Demetriu Moisi par. gr. cat. în Drighiu —.50, Joanu Moldovanu par. si protoppu surugatu în Banisioru —.50, Demetriu Popu par. gr. cat. în Halmasdu —.50, Alesandru Vicasu par. gr. cat. în Stărciu —.50, Vasiliu Ghetie par. gr. cat. în Sierediu —.50, Gregoriu Simonu par. gr. cat. în Hurediu —.50, Basiliu Marincasiu par. gr. cat. în Pri'a —.50, Gregoriu Cardosiu par. gr. cat. în Cizeriu —.50, Emiliu Vicasu par. gr. cat. în Marinu —.50, Georgiu Costea par. gr. cat. în Peceiu —.50, Ignatiu Suru par. gr. cat. în Malu —.50, Joanu Popiliu par. gr. cat. în Sigu —.50, Joanu Covaciu par. gr. cat. în Jaazu —.50, Joanu Catona par. gr. cat. în Valcaulu rom. —.50, Petru Codeusu parochu gr. cat. în Fizesiu —.50, Florianu Marcusi ases. pens. în Simleulu-Silv. —.60, Joanu Angyal adv. în Simleulu-Silv. —.80. Joanu Popu oficialu în Simleu —.50. — Sum'a 16 fl. 40 cr.

Din tractulu Tasnad-Szarvadului:

Demetriu Coroianu protopopu gr. cat. în T. Santau 1.—, Andreiu Cosma pretore în Tasnadu 1.—, Vasiliu Patcasu par. gr. cat. în Hotoanu 1.—, Dela poporenii gr. cat. din parochi'a Hotoanu 9.72, Joanu Farcasiu par. gr. cat. în Sudureu 1.—, Emiliu Lobontiu par. gr. cat. în Boianu 1.—, Poporulu gr. cat. din parochi'a Cehalulu rom. 1.—, Georgiu Mody par. gr. cat. în Cehalulu-rom. —.40, Vasiliu Cristea parochu gr. cat. în Zalnocu 1.—, Vasiliu Sfura parochu gr. cat. în Blasi'a 1.—, Patriciu Lobontiu par. gr. cat. în T. Silvasiu 1.—. — Sum'a totala 19 fl. 12 cri.

Din tractulu Basesciloru:

Gregoriu Popu a.-diaconu în Basesci 1.—, Avramu Fogau invet. în Tamasiesci —.20, Elia Juganu invetiat. în Odеси —.20, Vasiliu Gitiu invet. în Moneu —.20, Petru Bojoru inv. în Berseulu de susu —.20, Teodoru Popu invet. în Basesci —.20, Georgiu Popu invetiat. în Tohatu —.12, Simeonu Rotariu invetiat. în Arghigatu —.20, Joanu Sabou notariu în Arghigatu —.20, Georgiu Simone'a invetiat. în Asoagiulu de susu —.30, Alexiu Varn'a protopopu surugatu în Asoagiulu de susu —.50, Joanu Vasváry par. gr. cat. în Barseulu de susu —.50, Nin'a Hossu preotésa în Barseulu de susu —.50. — Sum'a 4 fl. 32 cri. — Sum'a totala 39 fl. 84 cri.

Datu Simleulu-Silvaniei, la 9/8 1881.

Alimpiu Barboloviciu,
vicariu for. gr. cat. alu Silvaniei, si
direct. desp. XI.**Consemnarea aceloră crestini din parochi'a gr. cat. G. Hodacu, care au contribuit la colect'a deschisa în 18 Decembre 1880 pentru facerea Iconostasului (fruntariu).**

Leone Lupu parochu 100.—, Farcasiu Simionu alu Florii 10.—, Harsianu Nicolau l. Jacobu 20.—, Demetriu Lupu propriet. 20.—, Manu Florea l. Vasilie 5.—, Danu Joanu l. Dumitrasiu 10.—, Moldovanu Vasilie alui Alesandru 5.—, Farcasiu Gligore l. Simionu 10.—, Feieru Nicolau l. Stefanu 5.—, Farcasiu Nicolau alu Paraschivei 4.—, Feieru Jacobu l. Stefanu 8.—, Farcasiu Dumitru a Petrii 2.—, Neculici Cosma l. Jonu 5.—, Manu Florea lui Georgiu 10.—, Manu Dumitru lui Georgiu 5.—, Frandes Nicolau l. Georgiu Lupulu 4.—, Farcasiu Florea a Gorii 5.—, Frandesiu Jonu lui George Lupulu 2.—, Farcasiu Goricu lui Jonu 2.—, Feieru Simionu lui Mihaila 4.—, Feieru Florea lui Simionu lui Jacobu 3.—, Frandesiu Goria alu Titieni 2.—, Farcasiu Georgiu lui Craciunu 1.—, Moldovanu Florea a Nuchii 2.—, Farcasiu Zaharie alui Jonu 3.—, Jacobu Mihaila alui Jonu 2.—, Harsianu Avramu nemesiu 2.—, Farcasiu Florea lui Jonu Filipescu 2.—, Maris Joanu Chironu —.80, Farcasiu Joanu alui Teodoru Filipescu 2.—, Farcasiu Vasilie alui Simionu Florii 4.—, Farcasiu Constantin a Marii 2.—, Farcasiu Craciunu alui Jonu l. Isinie 2.—, Harsianu Vasilie l. Avramu 1.—, Murariu Vasilie l.—, Feieru Florea lui Demetriu Stalusi 2.—, Farcasiu Jonu a. Vasilie Nastasiu 3.—, Neculici Florea l. Jonu Petri 2.—, Petra Constantin din Ibanesci 1.—, Farcasiu Toderu Filipescu 2.—, Farcasiu Simionu l. Jacobu 2.—, Farcasiu Mihaila lui Toderu Filipescu 2.—, Farcasiu Simionu l. Ilie 2.—, Farcasiu Joanu alui Zaharie 3.—, Popu Dumitru a Zumarand 2.—, Farcasiu Ilie l. George a Cristii 1.—, Butilca Simionu l. Ilie 2.—, Suteu Ales. 1.—, Popu Gligore alui Obregi'a 2.—, Isidoru Lupu invetiatioriu 2.—, Jacobu Toderu lui Jonu 1.—, Feieru Vasilie lui Toderu lui Jonu 1.—, Harsianu Toderu lui Avramu 1.—, Manu Dumitru l. Nicolae 2.—, Farcasiu Zaharie a Petri 2.—, Popu Constantin lui Vasilie lui Jacobu 1.—, Marisu Jacobu 1.—, Moldovanu Joanu lui Antelu 1.—, Feieru Petra l. Toderu Jovescu 2.—, Farcasiu Nicolae l. Dumitru Simionu 1.—, Farcasiu Vasile a Goricului 1.—, Feieru Dumitru l. Jonu Goric. 1.—, Farcasiu Jonu alu Gori preutesei 1.—, Farcasiu Dumitru a Petri 1.—, Farcasiu Marcu l. Simionu 1.—, Farcasiu Nicolae a Goricului 1.—, Feieru Jonu l. D-tru Covescu 2.—, Farcasiu Pantea a Florii 2.—, Popu Florea l. Vasilie l. Jacobu 1.—, Popu Joanu a Petri l. Jacobu 1.—, Harsianu Simionu a Marisei 2.—, Frandes Dumitru l. Constantin 1.—, Farcasiu Ilie curatoru primariu 4.—, Farcasiu Varvara lui Dumitru 2.—, Popu Nastasie lui Vas. l. Jacobu 1.—, Nastasie Lupu alui Dumitru 10.—, Feieru Simionu l. Dumitru Gligore 2.—, Butilca Florea l. Ilie 1.—, Popu Fironia l. Toderu Leonte 1.—, Popu Ana a Florii 1.—, Popu Alesandru a Ani 1.—, Moldovanu, Maria, Toderu Fenichi —.80, Farcasiu Marisca l. Simionu Florii 5.—, Feieru Leonu l. Stefanu 2.—, Popu Leonu l. Vas. l. Simionu 2.—, Farcasiu Dumitru a Sofranii 4.—, Farcasiu Toderu a Cosmi 1.—, Farcasiu Constantin l. Vasilie 1.—, Farcasiu Florea lui Georgiu

*) Din caus'a angustiei spatiului contragemu list'a intru cătu lasam numeratur'a persónelor un'a câte un'a; la cassa inse merge originalulu intocma.

Red. Obs.

Marcescu 2.—, Farcasiu Nicolae a Cosmi 1.—, Farcasiu George a Lichi 2.—, Manu Jonu a. Simionu l. George 2.—, Farcasiu Dumitru l. Zaharie 1.—, Dnulu Nicolau Mantia notariu 5.—, Farcasiu Susana lui Vasilie 1.—, Farcasiu Gorea e preutesei 10.—, Vasilie Lupu colect. de dare 10.—, Moldovanu Simionu lui Toderu 2.—, Farcasiu Lina lui Vasilie 1.—, Farcasiu Florea lui Zaharie 2.—, Farcasiu Joanu l. Simionu Florii 8.—, Popu Vasilie lui Gligore 5.—, Harsianu Teodoru l. Dumitru 5.—, Farcasiu Joanu lui George Marcescu 2.—, Popu Isidoru alui Nicolae Sofii 2.—, Frandes Joanu a Const. Zumarandi 1.—, Farcasiu a Florii 1. Irimie 1.—, Moldovanu Dumitru a Anuchi 5.—, Harsianu Alesandru lui Sim. Ciurcusi 1.—, Moldovanu Joanu a Florii 5.—, Manu Vasilie a Sim. l. George 2.—, Popu Jacobu alui Vas. 2.—, Neculici Vas. a Florii 2.—, Moldovanu Vas. alui Lazaru 2.—, Farcasiu Dumitru l. Toderasiu 1.—, Moldovanu Joanu l. Nicolae Tomi 1.—, Feieru Toderu alui Jonu Gori 1.—, Farcasiu Florea a Nastasiei 5.—, Jacobu Mihaila a Onuchi 1.—, Murariu Danila 1.—, Chioreanu Nonu 2.—, Farcasiu Joanu a Petri 6.—, Feieru Dumitru l. Sim. l. Jacobu 1.—, Popu Vasilie l. Jacobu 2.—, Butilca Safta l. Sim. l. Ilie —.50, Csirtös Dochtia —.50, Manu Marisca l. Alesandru lui George —.50, Harsianu Sim. a Ciuscului 2.—, Manu Simionu l. George 3.—, Feieru Alesandru l. Toderu 2.—, Jacobu Vasilie a Onichi 4.—, Farcasiu Vasilie lui Joanu 5.—, Farcasiu Joan'a a Cretului 5.—, Lupu Maria alui Vas. 5.—, Farcasiu Maria l. Jacob 3.—, Jacobu Joan'a alui Vasilie 2.—, Farcasiu Petra a Nastasiei 3.—, Farcasiu Petra a Goric. 2.—, Farcasiu Paraschiv'a l. Vas. 2.—, Farcasiu Cristin'a l. Vas. 1.—, Chioreanu Joanu a Noului 1.—, Dumitru Vetianu 2.—, Farcasiu Mari'a lui Dumitru lui Simionu —.50, Farcasiu Nastasi'a a Florii Nastasiei —.50, Farcasiu Tironia a Petri —.50, Farcasiu Joanu alui Toderu lui Sim. 2.—, Farcasiu Ilie a Lichi, ordonantiu 1.—, Farcasiu Rafil'a lui Vasilie l.—, Popu Joanu alui Nicolae Sofii 1.—, Cafariu Todora a Petri Cafariu 2.—, O féta crestina —.50, Farcasiu Todora l. Dumitru lupulu —.10, Neculici Florea lui Jonu Petri 2.—, Feieru Joanu l. Dumitru l. Simionu —.20, Jacobu Florea l. Mihaila Onichi —.20. — Sum'a 519 fl. 60 cri.

Ceresculu parinte se reverse preste marinimosii binefacatori darurile sale avute si binecuvantarile sale pentru aceste sacrificii aduse pe altariulu s. biserice.

G. Hodacu, în 26 Iulie 1881.

Curatorulu bisericescu gr. cat. din G. Hodacu.

Ratiociniu

despre banii incursi cu ocașiunea productiunei teatrale impreunata cu dantiu, arangiată de junimea romana din Beiusiu în favorulu fondulu gimnasiulu sup. gr. cat. de Beiusiu. 1. Sér'a la cassa au intratu 117 fl. 50 cri. 2. Dela Ill. sa dlu episcopu Michailu Pavelu 5 fl.; dela dnii: Petru Mihutiu 3.—, Josifu Romanu 1.—, Ambrosiu Cretiu 1 galbenu, Josifu Gallu 1.—, Vasiliu Ignatu 3.—, Dn'a contessa Porcia 1.—, Joanu Papp (Iholod) 2.—, Ladislau Pappszilágyi (BPest'a) 2.—, Sebastianu Andru 4.—, Arone Roity (Draganesci) 1.—, Elia Moga (Rabagani) 1.—, Nicolau Horg'a (Sandu) 1.—, Antoniu Fritea (Delani) 1.—, D. Gentiu 1.—, Joanu Morariu 2.—, Nicolau Budo —.20, Eugeniu Venter —.50, Dn'a Mari'a Cosm'a 1.—, ved. Rosali'a Sferlea —.37, ved. Stefanu Szilágyi 1.—; la olalta 34 fl. 7 cri si 1 galbenu, deci sum'a totala incursa face 151 fl. 57 cri si 1 galb., din care estragendu-se spesele 89 fl. 32 cri, remane venitu curatu 62 fl. 25 cri si 1 galbenu, care suma s'a predatu dnului Demetriu Negreanu pe lângă cuit'a aici alaturata.

Acestoru marinimosi contribuitori subscrisii din partea comitetulu arangiatoriu le votéza multiamita publica.

Beiusiu, 6 Augustu 1881.

Georgiu Morariu,
presied. comit.Teodoru Bulea,
cassariu.

Copia.

Cuita

despre 62 fl. 25 cri, dicendu siésa-dieci si doi fl. 25 cri si 1 galbenu v. a., cari i-am primitu dela dlu Teodoru Bulcu, că cassariu din partea comitetulu arangiatoriu de teatru, datu pentru sporirea fondulu gimnasiulu de Beiusiu.

Beiusiu. 6 Augustu 1881.

D. Negreanu,
cassariulu fond. gimn.**Concursu la stipendie scolastice de ale Asociatiunei transilvane.**

Ni se spune că au si inceputu se mérga la comitetulu asociatiunei suplice dela studenti pentru acordare de burse, si că se astépta resolutiuni. Acésta dorintia a petentiloru se întielege prea bine, mai alesu în casuri, unde tineri buni cu bacalaureatulu în mana isi propunu se continue studiile lor la vre-o universitate. Spre informarea si orientarea tinerimei studiōse aflam din partea noastră necessariu a reflectă pe concurenti si pe tōta tinerimea celu puțin la următoriele înpregiurari.

Comitetulu Asociatiunei transilvane nu pōte dá nimenui nici-o bursa, care se nu fia fostu trecuta la adunarea generala în budgetu si votata de către aceea.

Dupa adunarea tinuta, comitetulu este obligatu a publică în diarie concursu pentru tōte stipendiele scolastice si pentru ajutoriele de invetiacei, pe terminu celu mai puțin de 4 septemani, pentru-că se afle toti concurentii.

Dupa espirarea terminulu nu se mai primesce nici-unu concursu, ci comitetulu adunandu-se si cercetandu pe cele intrate, se pune la votu facere stipendiu ori ajutoriu, luandu-se în de aprōpe consideratiune nu numai calificatiunile cuprinse în testimoniulu scolasticu,

ci si celelalte conditii si impregiurari ale petentilor, observate de către toate corporatiunile, fia secularie fia eclesiastice, câte au misiunea de a impartii burse si ajutoare; asia sunt de ex. starea materiale a parintilor, numarul membrilor familiei, in unele casuri, fiindu testimoniale totu, asia de bune, cá si ale altora, meritele distince ale vreunui parinte, pentru patria, natiune, literatura etc., sau lipsa de tata ori de ambii parinti.

S'au ridicatu in anii din urma si unele voci, cá ar fi bine cá bursele si ajutoarele se se impartia si cu respectu la diversele regiuni.

Rogamu pe toti dnii cáti voru fi de acésta opiuniune, cá se o cerna si judece din toate punctele de vedere si mai de aprópe din cele practice. Se presupunemu cá ar fi de impartitu in cutare anu 10 stipendii, la care concurgu 40 de tineri din 8 comitate, éra din alte 8 nici-unulu. In altu anu se fia alte 10 burse de datu, la care vinu 30 concurenti numai dela vreo 4 gimnasie situate in partile cele mai bogate de inteligentia, si altmentrea de stare materiale mai buna, éra 3 ori 4 concurenti sunt din tinuturi fórté lipsite de inteligentia si de ori-ce cultura mai de Dómne-ajuta. In casuri de acestea ce proportiuni vei face? S'a mai in-templatu si pana acum in cáti ani, cá din unele comitate nu s'a prezentatu nici-unu teneru la nici-o bursa sau la ajutoriu, in cátu ti s'ar parea cá in acelea regiuni sau nu este nici-unu teneru pe la scóle gimnasiali, sau cá toti cáti frecventa scólele, se inbuiba in avutii.

Acestea fia dise numai cá indigitari, cá aieptari, spre a medita si mai multu asupra cestiunei. Dara in fine totulu se reduce acolo unde noi amu mai reflectatu de câteva ori: Natiunea se faca, cá veniturile se fia atátu de mari, pe cátu este asta-di fondulu, adeca in locu de 80 mii fondu, 80 mii venitu anualu. Apoi chiaru si atunci ai ajutá totu numai pe unde ar fi ati'a mai subtile, cá se nu se rupa. Fonduri diecesane, fondurile fostelor regimente granitarie, fonduri de sute de mii lasate natiunei si bisericei de către Mecenati particulari, in fine acestu fondu prea modestu si micle averi administrate de femei in Brasiovu si la alte 2, 3 locuri, luate intr'o suma, facu câteva milióne, si totusi veniturile loru pare cá ar fi numai unu riuletiu, care abia curge 20—30 de dile in anu. Se mergemu inse cu mintea dela 1848 inapoi, pe candu afara de cele din Blasiu, ceva puçinu in Sibiiu si Brasiovu, apoi scolutiile din Naseudu si Orlatu, abia se mai poté vorbi de fonduri romanesce in acésta tíera. Érá si fondulu Romontiai, dara gubernulu ii facuse procesu, in cátu venitul din elu nu s'a potutu folosi pana dupa revolutiune, dela 1850 încóce.

Faceti cá la adunarea generala din estimpu se mai intre macaru ticalóse de 10 mii fl., apoi se mai vorbimu si de burse impartite dupa vre-o proportiune óre-care. Dupa noi inse cea mai buna si mai drépta proportiune este: solenitatea nationale.

Starea sanetatiei in Sibiiu.

Din incidentulu adunarilor nostre dela 27—29 Augustu a. c. ómeni vrasmasi ai culturei si civilisatiunei nostre au scornitu si latitu faim'a pe la unele ape minere, si in Brasiovu, cá la Sibiiu ar domni morbulu tifus.

Asiguramu pe onorab. nostrii lectori, cá de candu cunóscemu acésta cetate si poporatiunea sa de 20 mii suflète, nici-odata starea sanetatiei nu a fostu mai buna si normale, cá tocma acuma. La poporatiunea civile nici nu amu auditu de tifus, de si ar fi mirare, cá se nu obvina nici macaru 2—3 casuri intru o luna. In cátu pentru spitalulu militariu grandiosu, situatu departe, afara chiaru si din suburbieile cetatiei, destinatu pentru bolnavi dela trei regimente, langórea este unu morbu ce obvine in totu timpulu si mai alesu candu soldatii au se faca exercitii prea obosítórie; dara acésta nu alterédia intru nimicu igien'a poporatiunei, care de altmintrea este vesela, si — fára distinctiune de limba, fórté curiósa cá se védia intre altele, cum va esi espositiunea romanésca.

Comissiunea insarcinata cu incortelarea óspetiloru se afla intru tóta activitatea sa; óspetii inse sunt rogati din nou a insciintia de timpuriu venirea încóce, aratandu precisu fiacare numerulu persónelor, in casu candu au se particepe 2—3 membrii ai familiei.

Estrasu din raportulu anuale despre starea societatiei de lectura „Andreiu Siagun'a” in anulu scolastecu 1880/81.*

Societatea nostra de lectura s'a constituitu in 21 Septembrie 1880 alegeându'pe de presiedinte pe domnulu prof. seminar. Simeonu Popescu, vice-presied. Nicolau Borza clericu in a. III, bibliotecariu Sebastianu Olariu clericu in a. II, cassariu Teodoru Hermanu clericu in a. I, controloru Joanu Siandoru clericu in anulu III, notari Alesandru Dogariu clericu in a. III, Nicolau Neamtii clericu in a. II, si redactorulu „Musei” fóiei societatii, Romulu Furdui; membrii in comitetu: Joanu Nicolescu, Joanu Candrea clerici in a. III, Joanu Micu, Vas. Bologa clerici in a. II, Valeriu Verzea, Sabinu P. Barcianu cl. in a. I, si Alesandru Patachi pedagogu in a. I.

In decursulu anului s'au tinutu 25 siedintie, in cari s'au cetitu fóia societatii „Mus'a”; s'au declamatu mai multe poesii si discutatu obiecte, cari atingu mai deaprópe chiamarea nostra cá fiitori preoti si invetiatori. Dintre siedintie vomu aminti intre altele siedintia publica festiva in memori'a marelui Andreiu, tinuta la 30

* Acestu raportu ne veni mai de multu. Marea strimtóre in spatiu nu ne permise a'lu publicá atunci indata. Intr'aceea elu aparú in „Telegr. rom.” si in „Gazeta”. Treceundu preste partile sale pomice, re-producemu pe cele essentiali, spre incuragiarea junimei nostre romane. Red. Obs.

Novembre. Castigulu moralu alu acestei siedintie festive a fostu imbucuratoriu pentru noi. Vomu aminti si despre acelu materialu, care in bani gata a fostu 79 fl. 50 cr. v. a.

a) Bibliotec'a la finea anului numera 1088 opuri in 1557 tomuri.

Numai Ddieu scie cu câte sacrificii si-a procuratu tiner'a nostra societate atâtea cárti frumóse, parte mare din disciplin'a teologica si pedagogica.

b) In decursulu acestui anu bibliotec'a s'a inmultitu cu 52 opuri in 63 volume. Dintre cari 11 opuri in 16 volume sunt cumperate pe banii societatii; éra 41 opuri in 47 volume donate de amicii progresului.

Inregistramu deci cu adéna recunoscintia numele p. t. maritimis donatori:

Dn'a Constantia de Dunca Schiau 3 opuri in 3 volume. Dn'a Susan'a veduv'a Andreiu Muresianu 1 opu 1 volumu, dlu V. Alnsandri 1 opu 1 volumu, dnula dr. Ilarionu Puscariu 1 opu 1 vol. in 4 esempl., d. Mironu Calinescu 1 opu 1 vol., d. Joanu Popescu 1 opu 1 vol., dlu Simeonu Popescu 10 opuri in 10 volum., dlu Joanu Ninitiescu 1 opu 1 vol., dnulu Nicolau Clontia 1 opu 1 vol., d. Joanu Popa 1 opu 1 vol., d. Nicol. Manegatiu 3 opuri in 7 vol., dlu Joanu Branea 6 opuri in 6 vol., dlu Mateiu Voileanu 1 opu 1 vol., dlu N. P. Petrescu 1 opu 1 vol., N. N. 6 opuri in 8 vol. Cumperate 11 opuri in 16 vol. Sum'a 52 opuri in 63 vol.

Astufeliu bibliotec'a societatii cu finea anului presentu consta din 1088 opuri in 1557 vol.

Foile cari au incursu in anulu acesta la societate sunt urmatóriele:

Din Aradu „Biserica si scóla”, din Blasiu „Fóia scolastica” si „Economulu”, din Brasiovu „Gazeta Transilvaniei” si „Cocosiu-rosiu”, din Bucuresci „Revista científica”, „Consolatoriulu” si „Biserica ortodoxa romana”, din Jasi „Convorbiri literare”, din Oradea-mare „Familia” si „Siedietórea”, din Sibiiu „Telegr. rom.”, „Observatoriulu”, „Transilvania”, „Tageblatt” si „Calicul”, din Timisióra „Luminatoriulu”, din Gherla „Amicul Familiei”, „Cartile sateanului romanu” si „Preotulu romanu”, din Oradea-mare „Amvonulu” si fóia societatii „Mus'a”.

Dintre aceste „Convorbiri literare” sunt procurate pe banii societatii si „Tageblatt” cu pretulu jumetate de prenumerare; éra celelalte ne-au venitu gratuitu, pentru cari aducemu dloru redactori respectuós'a nostra multiamita.

Cass'a.

La inceputulu anului a constatu din 92 fl. 9 cri. In decursulu anului au mai intratu cá perceptiuni 149 fl. 57 cri. Sum'a 241 fl. 66 cri.

Erogatiuni au fostu 124 fl. 79 cri; remane deci avere societatii in bani 116 fl. 87 cri.

Dintre cari 112 fl. 31 cri sunt depusi la institut. de creditu si economii „Albin'a” spre fructificare, éra restulu de 4 fl. 56 cri se afla la comitetulu provisoriu.

Din sum'a erogatiunilor, preste 90%, s'au spesatu pentru procurarea de carti pe sam'a bibliotecei, éra restulu s'a intrebuintiatu spre acoperirea lipselor curente ale societatii. Asiadara precum se vede, partea cea mai mare s'a folositu pentru procurarea de carti, fiinducá principiulu nostru este: se ne asiguramu capitalulu in lucrurile cele mai folosítóre. Si aceste sunt cartile.

Cu ocasiunea acésta ne tinemu de santa datorintia a publicá numele p. t. dni, cari au contribuitu in decursulu anului cu bani la inmultirea averei societatii, si anume:

D. Visarionu Romanu 2.—, d. Laurentiu Cuteanu 1.—, dlu Nicolau Albani 1.—; sum'a 4 fl., carora le aducemu profund'a nostra multiamita publica.

Operatele membriloru s'au indusu in fóia lunara a societatii „Mus'a”. Numerulu membriloru a fostu 58 ordinari si 3 ajutatori.

Sibiiu, 10 Iuliu 1881.

Nicolau Borza,
presied. comit.

Vasile Bologa,
ref. comit.

Bibliografia.

Din câte publicatiuni mai primiramu dilele din urma, punemu la loculu antaiu cu bucuria pe cea venita din frumós'a Bucovina, dupa care urmédia celelalte.

Apelu

cătra toti romanii si amicii literaturii si culturei nostre nationale.

P. T. publicu cetitoriu!

„Societatea pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovina” a inceputu cu 1 Augustu a. c. a edá o fóia lunara beletristica-literara, sub numele de „Aurora romana”. — Ea este redactata de secretariulu societatii amintite, profes. Ionu I. Bumbacu si, — aparédu la prim'a fiacare luni in quartu mare, pe hartia de cancelaria, — va continé dóue cóle de tipariu cu cuprinsu beletristicu-literariu: novele, diverse tractate scientifice, poesii, literatura populara, critice asupra productelor celor noué literare, tinendu pe p. t. publicu cetitoriu in curentu cu toate miscarile si productiunile literare ale poporului romanescu.

Pretulu „Aurorei romane” pe unu anu este 3 fl. v. a. pentru membrii societatii, 4 fl. pentru nemembrii, si 15 franci pentru Romanii. Abonamentele se facu directu la redactiune: Ionu I. Bumbacu profes. la gimnasulu din Cernauti, si se potu face si pe jumetate de anu.

Apelamu deci la totu suflétulu romanescu si patrioticu, — precum si la toti amicii culturei nostre nationale cá se binevoiésca a sprijini in totu chipulu acésta intreprindere nationala, — acestu nou semnu de viétia a romaniloru bucovineni, — mai-cu-séma fiindu „Aurora romana” unic'a fóia romanésca in Bucovin'a. In specialu

apelamu la barbatii nostrii de sciintia, cá se binevoiésca a sprijini cu puterile si cunosciintele loru acestu organu beletristicu-literariu, — care nu s'a ivitu din intemplanie, ci in urm'a unei necesitati absolute si imperióse!

Romani! Lumea ne privesce cu ochi criticatori si astépta se véda ce platimu! La lucru deci, la lucru in unire: sprijinindu caus'a nationala fiacare dupa cum póte: in modu materialu, spiritualu si moralu!

Cu aceste trimitemu „Aurora romana” in lume, dorindu'i viétia lunga si infflorta!

Cernauti, in 1 Augustu 1881.

Redactiunea „Aurorei romane”.

Sumariulu Nrului I din 1 Augustu este:

„Buna dio'a!” Salutare de I. I. Bumbacu. — „Pre-minte Solomonu” novela originala de I. I. Bumbacu. — „Nou'a ortografia romana” tractatu de I. I. Bumbacu. — „Finulu si nanasi'a” balada populara de S. Fl. Marianu. — „Poesii populare” adunate de D. Danu. — „Cronica”. — „Avisu”.

— Contemporanulu, revista literara si scientifica. Apare de 2 ori pe luna. Redactia si administrati'a strad'a Sarariei Nr. 69. Pretulu abonamentulu pe anu 12 lei n., pe 6 luni 6 lei n. Unu numeru 70 bani. Iasi 1881. Tipo-litografi'a Buciumului romanu.

Sumariulu Nrului 2 din 16 Iuliu este:

„Indignarea” poesie de Const. Mille. — „Despre Darwinismu” (fine) de I. Nadejde. — „Mortii si hotii” anecdota populara de Th. D. Sperantia. — „Ce scimu despre lume?” de I. Nadejde. — „Cartile nostre de studiu, Zoologi'a dlui B. Nanianu, critica de G. G. Nadejde. — „La plecarea mea, Mariei” poesie de Const. Mille. — „Monstruositati literare si scientifice” de Verax. — „Critica literara” de Emilu. — „Beduinulu ratacitu”, pastelu de E. Giordano. — Bibliografia * * * — „Insciintiare”, „Correspondentia”, de redactiune.

— Ecuivalentulu Indreptariu practic compus pe bas'a legiloru si ordinatiuniloru, ce sunt in vigóre din prim'a Maiu si Iuliu 1881, si prevediutu cu explicari si exemple practice pentru primariile comunelor bisericesce si civile, precum si conducatorii, fundatiunilor, asociatiunilor, corporatiunilor si persónele morali, de Georgiu Popu secretariu finantialu m. r. si presiedintele oficiulu pentru mesurarea competintelor din Alb'a-Julia. Pretulu 29 cr. v. a. Blasiu 1881. Cu tipariulu Seminarului Archidiecepsanu. — Totu la autoru brosiur'a acésta se afla si in l. magiara.

— Program'a gimnasiulu superioru, Preparandiei, Normei si scólei populare de fetitie din Blasiu pe anulu scolastecu 1880/1. Formatu 8-vu, 90 pagine. Blasiu 1881. Cu tipariulu Seminar. Archidiecepsanu.

— Értessivény a belényesi gör. cath. főgymnasiumról 1880/81 tanévre. — Raportu despre gimnas. sup. gr. cat. de Beiusiu pe anulu scolastecu 1880/81. Edatu de Petru Mihuti directoru. Beiusiu 1881. Deesiu 1881. Imprimeria lui Demeter et Kiss.

— Discursu pronuniatu de D. R. Codrescu la punerea pietrei fundamentale a institutulu Lumin'a din Gaesci, la 27 Iuliu 1881. Bucuresci 1881. Tipografi'a moderna Gr. Luis, strad'a Academiei Nr. 24.

— Raportu asupra proiectulu de lege, votatu de adunarea deputatiloru in siedintia dela 20 Februariu 1881 pentru asiedierea bustulu lui Const. Negri in sala adunarei, de Andreiu Vizanti deputatu de Romanu. Bucuresci 1881. Imprimeria statulu, curtea Sierbanu-Voda.

— Dictionariulu limbei romane, dupa insarcinarea data de societatea academica romana. Elaborata cá proiectu. De A. T. Laurianu si J. C. Maximu si Glossariulu care coprinde vorbele din limb'a romana straine prin originea sau formatiunea loru, cum si cele de origine indoiósa elaboratu cá proiectu, de aceiasi autori.

Ambele opuri coprinde preste 220 cóle tiparite formatu 8. mare. Costa la librariile din Bucuresci 72 lei noi (franci), á 40 cr. v. a. fl. 28 cr. 80 si cu agio de 5 cr. 32 fl. 40 cr. Aceleasi 2 opuri se vendu aici numai cu v. a. fl. 18.

— Dictionariu ungurescu-romanescu Magyar-román szótár, compus de Georgie Baritiu, 41 cóle tip. costa legatu numai 3 fl. 50 cr.

— Istori'a regimentulu alu II romanescu granitariu transilvania. Dupa monogrnia latina din 1830 si dupa alte documente posterióre de G. Baritiu 1874 — 60 cr.

— Catechismulu calvinescu, impusu clerulu lui si poporulu romanescu sub domni'a principiloru G. Rakocy I si II, transcrisu si comentatu de G. Baritiu 8^o mare 1879 v. a. fl. — 60 cr. Tóte acestea carti se afla de vendiare in libraria lui W. Krafft. „Strad'a Oredului”.

— La Nouvelle Revue, brosiur'a dela 1 Jul. are urnatoriulu sumaru:

* * * Inffuintia francesa in Egiptu;

Dlu Nauroy: Prim'a soçia a ducelui de Berry;

Dlu Marc-Monnier: Unu patriotu napolitanu Luigi Settembrini;

Dlu Fournier de Fleix: Tratatulu de comerciu cu Angli'a;

Dlu J. de Glouvet: Pastorulu (partea a treia);

Domnulu Ed. Cottinet: Cum s'a regasitu abatele Galiani;

Dnulu Tasma: Crucea sudulu (a dóu'a si ultim'a parte);

Dlu E. Blémont: Au pays de Caux (poesii);

Dnulu H. de Bornier: Revista teatrala: drama si comedia;

Dlu Fr. Vigano: Miscarea cooperativa.

Scrisori asupra politiceii esterne; cronica politica; diariulu celor 15 dile; buletin bibliograficu.

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.